

องค์ประกอบของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้

A Study of the Characteristic Componants of Teacher College

Students in Southern Rajabhut

พรรณวดี ขำจริง¹ และกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ²

Pannawadee KamJing¹ and KanyaratchaKan Nilwan²

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู กับข้อมูลเชิงประจักษ์เก็บข้อมูลกับนักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 784 คน และครูพี่เลี้ยงจำนวน 513 คน ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,297 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 120 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ระหว่าง .50 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันอันดับที่สอง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ มี 4 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) จรรยาบรรณ 4) อัตลักษณ์ ซึ่งองค์ประกอบหลักมี 14 ตัวชี้วัด มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

¹ นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหาร การจัดการศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการจัดการศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โดยพิจารณาจากดัชนีความกลมกลืนคือ $\chi^2 = 110.178, df = 70, p\text{-value} = 0.01155; \text{Relative } \chi^2 = 1.57; GFI = .972; AG = .923; RMR = .0141; SRMR = .0734; RMSEA = .038; P\text{-Value for Test of Close Fit} = .60; NFI = 0.978; CFI = .992; CN = 360.757$

คำสำคัญ : คุณลักษณะนักศึกษา, ความรู้, จรรยาบรรณ, ทักษะ และอัตลักษณ์

Abstract

The research objective was to investigate the characteristic components and empirical data of senior teaching college students and assistant teachers in Surat Thani Rajabhat University, Nakorn Sri Thammarat Rajabhat University, Phuket Rajabhat University, Songkha Rajabhat University and Yala Rajabhat University in Year 2016. The total of 1,297 persons (784 students and 513 Assistant teachers) were collected by Rating Scale survey (120 items). The survey itself was validated by 5 experts (IOC = .50 - .01, reliability = .87). The data were statistically analyzed using the Second Order Confirmatory Factor Analysis.

The research findings demonstrated that the main characteristic components of senior teaching college students and assistant teachers in the Southern Rajabhat Universities were 1) knowledge 2) skills 3) ethics 4) identities respectively. In fact, 14 key indicators were consisted with the empirical data considering on each indicator ($\chi^2 = 110.178, df = 70, p\text{-value} = 0.01155; \text{Relative } \chi^2 = 1.57; GFI = .972; AG = .923; RMR = .0141; SRMR = .0734; RMSEA = .038; P\text{-Value for Test of Close Fit} = .60; NFI = 0.978; CFI = .992; CN = 360.757$).

Keyword : teacher college student characteristic, knowledge, ethic, skill, identity

บทนำ

การศึกษาไทยต้องเดินหน้าสู่การสร้าง พัฒนา และเตรียมความพร้อมคนไทยให้สอดคล้องกับสังคมในโลกศตวรรษที่ 21 โดยผลจากการปฏิวัติด้านดิจิทัล และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความสามารถ มีทักษะ ความถนัด ความชำนาญ พร้อมขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก (จาตุรนต์ ฉายแสง, 2556 : 11) จึงจำเป็นต้องเร่งยกเครื่องการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ มาตรฐานในระดับสากล และสอดคล้องกับสังคมโลกยุคใหม่ จึงได้มีการประกาศให้ การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ให้ปีนี้เป็นปีแห่ง “การรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา” โดยจะเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล สานต่อโดยมีเป้าหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับ ศตวรรษที่ 21 ภายในปี 2558 ทั้งนี้ โดยจะเน้นการส่งเสริมให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น 8 นโยบายที่ให้มีการเร่งรัดดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และสานต่องานที่ได้ดำเนินการไว้แล้ว ในการเร่งปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยปฏิรูปให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอนในโลกยุคใหม่ และการพัฒนาครูระบบทดสอบ การวัดและประเมินผล โดยจะเริ่มจากวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศ ทั้งระบบผลิตและพัฒนาครู จำนวนการผลิตสอดคล้องกับความต้องการ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในโลกยุคใหม่ พัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะครูให้เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดูแลระบบสวัสดิการครูเพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจ เร่งนำเทคโนโลยีและสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างมาตรฐานการเรียนการสอน และการพัฒนาครู การพัฒนาเนื้อหาสาระ เพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดระบบ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากล ผลักดันกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาใช้กำหนดทักษะ ความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เพื่อการมีงานทำ มีความก้าวหน้า และมีค่าตอบแทนตามทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีมาตรการจูงใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในลักษณะทวิภาคี เพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น ต้องส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเร่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน มากกว่าการขยายเชิงปริมาณ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก รวมถึงการส่งเสริมเอกชนและทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น โดยรัฐกำกับ ควบคุมเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐาน พร้อมทั้งเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสและพิการ ให้กองทุน ICL เป็นกลไกพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อัตลักษณ์ตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัย การสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จะให้มีกลไกขับเคลื่อน เรื่องของการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามกฎหมายกำหนด การตั้งสถาบันเพื่อวิจัยหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐาน เสริมสร้างความเข้มแข็งในเรื่องของของกลไกการวัดผล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลพัฒนา ให้มีตัวชี้วัดคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศที่เทียบเคียงได้ในระดับสากล เพื่อประเมินผลสำเร็จของระบบการศึกษาไทยในภาพรวม ควรเร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติอุดมศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระและความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาและยังต้องเพิ่มในส่วนของคุณภาพการบริหาร

จัดการและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงาน/องค์กร และกลไกที่เกี่ยวข้อง

สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันได้มีการเปิดหลักสูตรวิชาชีพครูมากเกินความจำเป็น บางแห่งเปิดสอนก่อน ที่หลักสูตรจะได้รับการรับรองสถาบันผลิตครู มีมาตรฐานที่ต่างกันมาก จำนวน หลักสูตรของสถาบันผลิตครู ไม่ได้เน้นการบูรณาการของสมรรถนะการสอนใหม่ ไม่เน้นความรู้อย่างบูรณาการด้านเนื้อหา เทคนิคการสอน และคุณลักษณะความเป็นครู นอกจากนี้ยังไม่ได้เตรียมนักศึกษาครูให้มีนวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดจะเห็นว่าหลักสูตรของสถาบันผลิตครู ในช่วงปีที่ 1-4 เน้นภาคปฏิบัติน้อย และไม่ได้เน้นการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนแบบใหม่ อาทิ ทักษะการทำงานร่วมกันของครู ทักษะการสังเกตแนวคิดของนักเรียน และทักษะการสะท้อน การปฏิบัติงานร่วมกัน การเปิดโอกาสให้สถานศึกษารับครูที่ไม่มีคุณวุฒิครูเข้ามาทำการสอนก่อน และค่อยไปขอใบประกอบวิชาชีพภายหลัง การขาดความเข้มงวดจริงจังของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน หลักสูตรของสถาบันผลิตครู ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบผลิตครู เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบกับนายกรัฐมนตรีได้กำชับให้มีการจัดทำหลักสูตรการผลิตครูให้มีความเข้มแข็งดังเช่นในอดีตด้วย ดังนั้น ภาพที่ต้องการเห็นของ "ครูในศตวรรษที่ 21" คือ การผลิตครูให้มีความเป็นซัพพลายเออร์แมน ให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ในเรื่องที่สอน มีเทคนิคการสอนดี ถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย มีความรู้ด้าน ICT มีบุคลิกภาพดี และสิ่งสำคัญคือ มีทักษะการพูดที่ดี สามารถสื่อสารและจูงใจนักเรียนได้ (สำนักงานรัฐมนตรี 407/2559)

การผลิตครูคณาจารย์ให้มีความรู้ ความสามารถและมีปริมาณที่เพียงพอ เนื่องจากนโยบายการจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐ รวมทั้งการใช้มาตรการจูงใจให้ข้าราชการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ทำให้ศูนย์เสียอัตราครูไปจำนวนหนึ่ง อีกทั้งบัณฑิตครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ บางส่วนที่จบการศึกษาแล้วไม่เป็นครู ครูสอนไม่ตรงวุฒิ และการขาดแคลนครูในบางพื้นที่ ทำให้เกิดการขาดแคลนครูในภาพรวม อีกทั้งครูยังมีภาระงานอื่นนอกจากงานสอน ประกอบกับการคัดเลือกคนเข้าสู่วิชาชีพครู พบว่าผู้เลือกคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เป็นอันดับท้ายๆ ส่วน

การพัฒนาครูก็ยิ่งขาดแคลนการดูแลใจใส่อย่างจริงจัง อีกทั้งขาดแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 142)

ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู เพราะเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างนักศึกษาครู ให้เป็นผู้มีความรัก ความศรัทธาต่ออาชีพครู และมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจแก่หน่วยงานผู้ใช้ครูกระบวนการภาคปฏิบัติ ที่จะช่วยให้การผลิตครู มีคุณภาพที่พึงประสงค์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้ใช้ครูอย่างจริงจัง เพราะหน่วยงานผู้ใช้ครูคือสถานที่ฝึกปฏิบัติ เป็นแหล่งต้นแบบที่จะให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จักสถานการณ์จริง ควบคู่กับการเรียนรู้ภาคทฤษฎีจากมหาวิทยาลัยในทุกชั้นตอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู (คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, 2555 : 8) หลักการที่สำคัญของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ได้มุ่งประสานการเรียนรู้ทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติให้ควบคู่กันอยู่ตลอดเวลา มีปฏิบัติและการหาประสบการณ์ในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อสร้างความคุ้นเคยและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะ และมีขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกันตลอดหลักสูตร ดังนั้นในการประสบการณ์วิชาชีพครูในลักษณะอันจะเป็นการพัฒนาสมรรถภาพนักศึกษาครู ให้สมบูรณ์มากที่สุดควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผลิตครู และให้ครูผลิตครูใหม่ที่มีคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูที่จะให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการกระทำ โดยการฝึกปฏิบัติควบคู่กับการเรียนรู้ทฤษฎีทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเข้าใจ และความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และกิจกรรมที่เสริมสร้างให้เกิดความรัก และความศรัทธาในวิชาชีพครู รวมทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นครู เพื่อจะได้ยึดหลักในการปฏิบัติหน้าที่ครูให้ถูกต้องด้วยความมั่นใจ ซึ่งนักศึกษาครูจะได้พัฒนาตนเองและฝึกงาน ในหน้าที่ครูกับหน่วยงานผู้ใช้ครูโดยตรง ซึ่งวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ควรจะได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี การฝึกอบรมในวิชาชีพ

ครูที่ถือว่ามีค่าสำคัญอย่างยิ่ง คือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ นักศึกษาได้นำความรู้ได้แก่ สาระความรู้ สมรรถนะ ตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภา กำหนด และความสามารถเฉพาะตนที่ได้จากการฝึกฝนจากอาจารย์ผู้สอน ในการประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติทักษะการสอนในรูปแบบต่างๆ ตลอดทั้งได้มีโอกาส ในการเรียนรู้สภาพความเป็นจริงของการเรียนการสอนในสถานศึกษาในแต่ละระดับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาไม่ใช่เป็นเพียงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เฉพาะภาคทฤษฎีในห้องเรียนและภาคปฏิบัติในสนามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการ ปฏิบัติงานของครูทั้งหมด เสมือนครูประจำการคนหนึ่งของสถาบันการศึกษานั้น เช่น นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษาที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานด้าน การสอน การเป็นครูประจำชั้น ครูดูแลนักเรียนประจำวัน ครูกิจกรรมต่างๆ ฯลฯ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสม เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และการตระหนักต่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูในอนาคต โดยหนึ่งในนโยบาย ด้านการศึกษาหลักที่จะต้องเร่งดำเนินการนั้นคือ การปฏิรูปครู ด้วยการปฏิรูปการผลิต ครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ เน้นผลิตครูที่มีความรู้และคุณธรรมเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มี ชื่อเสียง ด้านการผลิตครูมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนาปรับปรุง วิธีการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้ดูแลการฝึกประสบการณ์ อาจารย์นิเทศ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ระดับปริญญาตรี 5 ปี ที่มีต่อการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องของการใช้หลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของ สถานประกอบการในการรับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งจะทำให้เกิดความ พึงพอใจจากการร่วมมือทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีนักศึกษาฝึก

ประสบการณ์ในกำกับดูแลในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ในการออกปฏิบัติการภาคสนามเพื่อพัฒนาคุณภาพหลักสูตร และการตอบรับของสถานศึกษาที่จะมีผลการประเมินตามมาในเรื่องของคุณภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือว่าที่คุณครูในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความกลมกลืนองค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง (secondary confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนองค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 2,662 คน และ ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 952 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,614 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเมินคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ 2) จรรยาบรรณ 3) ทักษะ 4) อุดมการณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 120 ข้อ ที่พัฒนา มาจากแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) โดยนำมาสังเคราะห์ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2551 : 79 – 84) ได้กำหนดข้อบังคับคุรุสภาว่า มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2550 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) โดยสังเคราะห์ออกมาได้ 4 องค์ประกอบ

3. นำข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้เทคนิคการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของ (item objective congruence : IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินผลการ ประเมินพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .50 – 1.00

4. แบบสอบถามข้างต้นนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน และดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบย่อยโดยใช้เทคนิคแบบอัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha) พบว่า แต่ละองค์ประกอบย่อยมีความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง .75 - .96

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 2,662 คน และ ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ลงทะเบียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 952 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,614 คน

ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดและเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและครูพี่เลี้ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ 5 มหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992) อ้างอิงจาก Stevens, 1996; Tabachnick & Fidell, 2001; Munro, 2001 อ้างใน เพชรน้อย สิ่งข้างซ้าย, 2549 ได้เสนอว่า ขนาดของตัวองค์ประกอบเท่ากับ 10 เท่าของจำนวนข้อคำถามที่ใช้ มีจำนวนข้อคำถาม 120 ข้อ ดังนั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง 1,200 คน ได้กำหนดสัดส่วนเป็นนักศึกษาและครูพี่เลี้ยงกลุ่มละร้อยละ 50 ทั้งหมดดังนั้นได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,267 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ เพื่อเป็นการยืนยันผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณองค์ประกอบของคุณลักษณะ นักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ จำนวน 10 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน คีษานีเทศก์ จำนวน 2 คน อาจารย์นิเทศจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร ประกอบด้วยเกณฑ์ 2 ประการ ได้แก่ 1) ต้องมีประสบการณ์ ด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ไม่น้อยกว่า 5 ปี 2)ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 5 ปี และดำรงตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 5 ปี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษา ได้แก่ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) จรรยาบรรณ 4) อัตลักษณ์ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาโครงสร้างของตัวแปร และนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดการวิจัย และสมมติฐานจากการทบทวนวรรณกรรม

3. สร้างข้อคำถามที่เกี่ยวกับนิยามของ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) จรรยาบรรณ 4) อัตลักษณ์วัฒนธรรม เพื่อใช้แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นทำการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดในการวิจัยครั้งนี้ โดยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยต้องนำแบบวัดที่ได้หาค่าความเที่ยงตรง ไป Try Out กับนักศึกษาไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6. จัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่าง 1,297 คน และนำมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดตัวแปรและการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้างนี้

7. นำข้อมูลที่เก็บได้ จำนวน 1,297 คน มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis) และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษา

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากดัชนีความกลมกลืนคือ $\chi^2 = 110.178, df=70, p\text{-value}=0.01155; \text{Relive } \chi^2 = 1.57; \text{GFI}=.972; \text{AG}=.923; \text{RMR}=.0141; \text{SRMR}=.0734; \text{RMSEA}=.038; \text{P-Value for Test of Close Fit}=.60; \text{NFI}=0.978; \text{CFI}=.992; \text{CN}=360.757$ ซึ่งพบว่า ตัวแปรแฝง ความรู้จรรยาบรรณ ทักษะและอัตลักษณ์ ที่มีองค์ประกอบตัวแปรเชิงประจักษ์ในสาเหตุเชิงนวัตกรรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสำหรับครู การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผลการศึกษา และการบริหารจัดการในห้องเรียน โครงสร้างกฎระเบียบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .53 – 1.04 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .03 - .05 ตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความแปรปรวนของแต่ละตัว แปรเชิงประจักษ์แต่ละตัวแปรที่มีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2 ได้ระหว่างร้อยละ 19 - 69 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเชิงประจักษ์ เป็นองค์ประกอบของความรู้อัตตาภิบาลได้ดี ตัวแปรแฝงด้านจรรยาบรรณ มีองค์ประกอบตัวแปรเชิงประจักษ์เป็นจรรยาบรรณความเป็นครูตนเองผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้บริการ และสังคมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .47 – 1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ระหว่าง .02-.04 ตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความแปรปรวนของแต่ละตัวแปรเชิงประจักษ์(ตัวแปรเชิงประจักษ์แต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2 ได้ระหว่างร้อยละ 19-69 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเชิงประจักษ์เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงได้ดี ตัวแปรแฝงทักษะ องค์ประกอบตัวแปรเชิงประจักษ์เป็นมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู และมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง .72 – 1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ .03 ตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความ

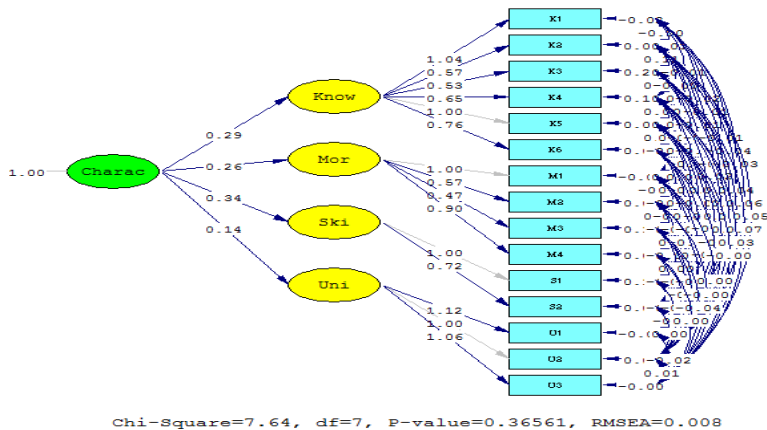
แปรปรวนของแต่ละตัวแปรเชิงประจักษ์ (ตัวแปรเชิงประจักษ์แต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2 ได้ระหว่างร้อยละ 19-69 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเชิงประจักษ์เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงได้ดี ตัวแปรแฝงอัตลักษณ์ องค์ประกอบตัวแปรเชิงประจักษ์เป็นบุคคล สังคม และองค์กร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (λ) (Standardized Solution) มีค่าอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.12 อย่างมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ) อยู่ .04 ตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความแปรปรวนของแต่ละตัวแปรเชิงประจักษ์ (ตัวแปรเชิงประจักษ์แต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R^2 ได้ระหว่างร้อยละ 19-69 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเชิงประจักษ์เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงได้ดี (Hair et al, 2010) มีเกณฑ์ตั้งนี้คือการยอมรับคือค่า น้ำหนักองค์ประกอบควรมีค่ามากกว่า 0.50 หรือถ้าสูงกว่า 0.70 ได้ก็เป็นการดี และพบว่าค่า AVE ของแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.51 - 0.99 ซึ่งมากกว่า 0.5 จึงเป็นค่าที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาค่า CR ของแต่ละ องค์ประกอบพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.88 – 0.99 จากการพิจารณาค่าสถิติ สามารถสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ระดับบุคคลส่วนวัฒนธรรม ทั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าความเชื่อถือที่เหมาะสม จึงยอมรับได้ (Hair et al, 2010)

ตาราง 1 รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ

ตัวแปรแฝง/ เชิงประจักษ์	Factor Loading(λ)	Error (θ)	P_c	P_v
ความรู้ (KNOW)			0.98	0.51
K1	1.04	0.05		
K2	.57	0.03		
K3	.53	0.05		
K4	.65	0.03		
K5	1.00	-		
K6	.76	0.03		
จรรยาบรรณ (MOR)			0.99	0.82
M1	1.00	-		
M2	.57	.02		
M3	.47	.04		
M4	.90	.03		
ทักษะ (SKI)			0.88	0.58
S1	1.00	-		
S2	.72	.03		
อัตลักษณ์			0.99	0.97
U1	1.12	.04		
U2	1.00	-		
U3	1.06	.04		

เกณฑ์ที่เหมาะสม $\lambda > .30$, $\rho_c > .70$, $\rho_v > .50$

จากการรายงานผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบยืนยันอันดับที่ 2 ของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ ผลวิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์โมเดลที่ได้จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังภาพ 2

$\chi^2=110.178, df=70, p\text{-value}=0.01155; \text{Relative } \chi^2=1.57; \text{GFI}=.972; \text{AG}=.923; \text{RMR}=.0141; \text{SRMR}=.0734; \text{RMSEA}=.038; \text{P-Value for Test of Close Fit}=.60; \text{NFI}=0.978; \text{CFI}=.992; \text{CN}=360.757$

ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ที่มีคุณลักษณะประกอบไปด้วย การมีคุณธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความรับผิดชอบสูง ต่อวิชาการวิชาชีพ เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับ ผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม มคอ.1 มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการ ศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้ง

โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำใน การแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้ มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทาง วิชาการ วิชาชีพ และสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์ แบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการเพื่อ เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความสามารถ ในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลายและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะ ของตนเองอยู่เสมอ ซึ่งแสดงแนวคิดในทิศทางเดียวกันโดยผู้วิจัย สรุปได้ว่าคุณลักษณะ นักศึกษาวิชาชีพครู มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ความรู้, จรรยาบรรณ, ทักษะ และ อัตลักษณ์ ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาสังเคราะห์ร่วมกับมาตรฐานวิชาชีพครู จรรยาบรรณของวิชาชีพได้มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2551 : 79 – 84) ได้กำหนดข้อบังคับคุรุสภาว่า มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2550 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) ซึ่งผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดดังกล่าวมา บูรณาการกันเพื่อสังเคราะห์เป็นคุณลักษณะ นักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ เพื่อจะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครูต่อไป ทั้งนี้ผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้, จรรยาบรรณ, ทักษะ และอัตลักษณ์ กลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้ จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าว ที่ผู้วิจัยได้บูรณาการ สามารถนำมาใช้อธิบายในบริบทของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัย ราชภัฏภาคใต้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนแนวคิดนี้จากงานวิจัยของ วรวิภา ศุกรีย์พงศ์, และ คณะ (2552 : 128-137) ได้ศึกษาพบว่าจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีคุณลักษณะความเป็นครูค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในอาชีพครูจะมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมี พฤติกรรมต่อหน้าที่ครูเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ตั้งใจสมัครสอบเข้ามาเพื่อต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครูประกอบกับได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแล้วทำให้นักศึกษามีความรู้ เข้าใจ บทบาทหน้าที่ และสามารถฝึกปฏิบัติการในรายวิชาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี จึงเป็นผลให้ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประทุม อัตชูและคณะ (2548) อ้างใน วรณิกา ศุภริยพงศ์, และ คณะ (2552 : 128-137) ในซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่องผลของกระบวนการจัดการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่สังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ภาคต้นปีการศึกษา 2547 พบว่า นักศึกษาเห็นความสำคัญของอาชีพครู มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู และมีความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพครู นักศึกษามีการแต่งกายเหมาะสมกับวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นการบริหารเวลา การใช้ภาษาและการพูดสื่อความหมายความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุดอย่างไรก็ตามผลจากการวิจัยในส่วนของคุณลักษณะด้านพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูที่พบว่าต่ำสุดนั้นอาจจะเป็นด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาซึ่งจะได้ทำการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเมื่อเรียนชั้นปีที่ 5 จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างยังไม่แน่ใจว่าตนเอง จะมีพฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็น นักศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาวิชาชีพครู สัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์แสดงให้เห็นว่า ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ความสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัย ซึ่ง ลักขณา สิริวัฒน์ (2545 : 3-4) กล่าวว่ามนุษย์สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ดีทำให้ควบคุมอารมณ์ตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เกิดการปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้ส่งผลให้สำเร็จในการทำงาน ซึ่งวิชาชีพครูนับได้ว่า มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ บุคคลที่ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม ภารกิจดังกล่าวก็นับได้ว่ามีความ

ทำลาย และได้รับความคาดหวังจากสังคมเป็นอย่างมาก (ศรีวรรณ มีคุณ 2547: 31-41; สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2554) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาครูที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ดังนั้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครูจึงเป็นกระบวนการที่มีความเข้มงวด เพื่อให้ นักศึกษาครูมีทั้งความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ทักษะทางสังคม รวมทั้ง ทักษะ การสอน การที่จะสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครูได้อย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่นักศึกษาครูจะต้องมีความสามารถในการเผชิญการผันผ้อุปสรรค ระหว่าง การเป็น นักศึกษาครู โดย เกิดพงศ์ จิตรหลัง(2558 : 45-58) ได้วิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์มีมุมมอง ในการศึกษาที่หลากหลาย ไม่ว่าจะ เป็นอัตลักษณ์เรื่องของเชื้อชาติ เพศ คนชายขอบ หรือแม้แต่คนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นวัฒนธรรมย่อยในสังคมที่มักจะขาดพื้นที่ในการสื่อสาร ความเป็นตัวตนของตนเองก็มีผู้ให้ความสนใจศึกษาเช่นกัน (วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล, 2553) การศึกษาอัตลักษณ์ของคนกลุ่มหนึ่ง ที่มีความน่าสนใจไม่แพ้กันนั่นก็คือ อัตลักษณ์ของครู ปัจจุบันพบว่าสังคมรอบตัวเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายน มีการ เปลี่ยนด้านการศึกษา มีการปฏิรูปการศึกษา มีสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบทำให้ชีวิตของ คนเริ่มปรับเปลี่ยนไป(เนตรรัฐ อยู่เจริญ, 2553) จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าท่ามกลางความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอัตลักษณ์ของครูเหล่านั้นเป็นอย่างไร โดยเฉพาะในการ กำหนดอัตลักษณ์ของครูสอดคล้องกับการศึกษาของ Woodward (1997) ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์ คือสิ่งที่เรารับรู้ตนเองว่า เราคือใคร และเราดำเนินความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ตลอดจนโลกที่แวดล้อมตัวเราอยู่อย่างไร อัตลักษณ์ คือสิ่งที่กำหนดทางเดินให้กับเรา เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า ใครเป็นพวกเดียวกับเราและใครที่แตกต่างจากเรา กล่าวโดยอีกนัย หนึ่ง อัตลักษณ์เกิดจากการนิยามว่าตัวเราเองคือใคร ความเป็นมาอย่างไร แตกต่าง จากคนอื่นในสังคมอย่างไรและใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออกอัตลักษณ์ ดังกล่าว นั่นคือเป็นการ廓รอบขึ้นและดำรงอยู่ว่าเรารับรู้เกี่ยวกับตนเองอย่างไร และ คนอื่นรับรู้เราอย่างไร โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือกลุ่มอื่นๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ข้อมูลของผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความสนใจที่จะทำการศึกษาสามารถเพิ่มการทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมนักศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปอีก ไม่เพียงเฉพาะแต่มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ 5 มหาวิทยาลัยเท่านั้น หรืออาจทำการเพิ่มปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะของวิชาชีพครู เพื่อเพิ่มความเข้าใจที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น หรือปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อคุณลักษณะของวิชาชีพครู การใช้ผลลัพธ์ที่ได้ในการศึกษาครั้งนี้ อาจไม่สามารถนำเสนอผลลัพธ์ได้เช่นเดิมตลอดไป การศึกษาซ้ำๆ เพื่อวัดระดับความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจะช่วยให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ปัจจุบันได้ดีที่สุด

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะวิชาชีพครู เพื่อทำความเข้าใจในเชิงลึกมากยิ่งขึ้นไปอีก จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถวัดได้หลายคุณลักษณะและหลายรูปแบบโดยอ้างอิงจากนักวิจัยต่างๆ ความสัมพันธ์ในด้านที่ต่างออกไป จะช่วยให้เข้าใจคุณลักษณะของวิชาชีพครูได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้นด้วยเช่นกัน

2. เมื่อมีการขยายกรอบงานวิจัยเพิ่มเติม การศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อคุณลักษณะวิชาชีพครู จะทำให้มีความเข้าใจในภาพรวม และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะวิชาชีพครูได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การศึกษาสามารถเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ของคุณลักษณะวิชาชีพครู หรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะวิชาชีพครูได้ด้วยเช่นกัน เมื่อมีการขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ไม่เพียงแต่เฉพาะกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545). กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- เกิดพงศ์ จิตรหลัง.(2558).การศึกษาอัตลักษณ์ครูดีในดวงใจ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 10(2) : 45-58.
- จาตุรนต์ ฉายแสง. (2556). ชูวาระแห่งชาติรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา. [Online] Available : <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.phpNewsID=33340&Key=hotnews>.
- คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2555). การประสบการณ์วิชาชีพครู .คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2557). การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาวิชาชีพครู. รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีงบประมาณ 2555
- ทศนา แคมมณี. (2553). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา : กลยุทธ์การสอน. กรุงเทพฯ : สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง สำนักบัณฑิตยสถาน.
- เนตรรุ่ง อยู่เจริญ. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2549). หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการ วิจัยทางการแพทย์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2552). การยกระดับคุณภาพ “ครูไทยในศตวรรษที่ 21 “เอกสารประกอบการประชุมอภิวัดน์การเรียนรู้จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน .

วงศ์เดือน ภาณุวัฒน์นากุล. (2553). **อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองหาดใหญ่.**

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิชา
พัฒนามนุษย์และสังคม.

วันเพ็ญ นันทะศรี. (2559). โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ
ความเป็นครูวิชาชีพในศตวรรษที่ 21. **การประชุมวิชาการและเสนอ
ผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 : บูรณาการงานวิจัย
ใช้องค์ความรู้ สู่อุตสาหกรรม** 17 มิถุนายน 2559. หน้า 155-167
นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.

วรรณภา ศุภรียงศ์ และคณะ. (2552). คุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสาร
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 32(4) : 128-137

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : บริษัท
พริกหวาน กราฟฟิกจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education).
**การประชุม เชิงปฏิบัติ เรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ : การพัฒนา
รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา ให้มีคุณภาพ”** .กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537**.
กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

Likert, Rensis A. (1961). **New Patterns of Management**. New York : McGraw-
Hill Book Company Inc.

Mueller, C.W. (1978). **Factor Analysis : Statistical Methods and Practical Issues**.
Beverly Hills : Sage Publication.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. Third editio. Newyork :
Harper and Row Publication.

Woodward, K. (1997). **Identity and Difference**. London : SAGE.